

Nezaključeni gubitak

Marijana Hameršak

Pauline Boss, koja je u literaturu uvela pojam nezaključenog gubitka, razlikuje njegova dva osnovna tipa. "U prvom tipu članovi obitelji nestale doživljavaju kao fizički odsutne, ali psihološki prisutne, jer nije jasno jesu li mrtvi ili živi. Nestali vojnici i oteta djeca primjer su ove vrste gubitka u njegovom najtežem obliku. Manje radikalni oblici uključuju gubitke u okviru razvedenih i posvojiteljskih obitelji, u kojima se roditelj ili dijete smatra odsutnim ili nestalim. U drugom tipu nezaključenog gubitka, osoba se doživljava kao fizički prisutna, ali *psihološki odsutna*. Njegov krajnji primjer su ljudi oboljeli od Alzheimerove bolesti, ovisnosti i drugih kroničnih mentalnih oboljenja" (Boss 2000: 8-9). Istraživanja **iregulariziranih** migracija u pravilu adresiraju prvi tip nezaključenog gubitka (De León 2015: 274-279; Mirto et al. 2020). U tom se kontekstu nezaključeni gubitak odnosi na nepotpun ili neizvjestan gubitak bliske osobe koji prate osjećaji nade i tuge. Rastrgane između tih ambivalentnih osjećaja, obitelji i drugi bližnji pritom, posebno kada je riječ o **nestalima** u migraciji, iščekuju vijesti i strahuju od njih, proživljavajući nerijetko i administrativnu agoniju vezanu uz pitanja nasljeđivanja, posvojenja djece i drugo (Mirto et al. 2020: 109).

Drugi tip gubitka o kojem govori Boss, a koji podrazumijeva fizičku prisutnost, ali psihološku odsutnost osobe, sve je vidljiviji i na **balkanskoj ruti**. U njegovu korijenu su nasilje na granicama te općenito teški uvjeti života ljudi na putu, kao u slučaju Khomeiba Bena Khodera, tridesetdvogodišnjaka porijeklom iz Tunisa kojeg su svi "zvali Ali". Kako je aktivistkinja Nawal Soufi ispričala novinarki Ivani Perić, hrvatska je policija Alija u jednom od pokušaja prelaska hrvatskog teritorija zaustavila "i izula mu je obuću. Bila je zima. Protjerali su ga bosog. Hodao je satima po snijegu, a kada je stigao natrag u Bosnu liječnici su zaključili da bi mu trebalo amputirati obje noge. Od tog je trenutka počeo jako patiti, mjesecima bio sam po strani, u logoru za migrante. Nije želio s nikim razgovarati. Nije ni jeo". Na amputaciju koja je u njegovom slučaju bila jedini spas od smrti nije ga mogla potaknuti ni majka koja je s tim ciljem došla u Bosnu i Hercegovinu. Ni nju, ni druge, Ali nije čuo. Oni koji su ga poznavali kažu da je *on mislio samo na to kako će opet otići na game i napokon uspjeti* (v. **gejm**). Nakon mjeseci psihološke i fizičke agonije, Ali je umro 24. rujna 2019. u bolnici u Bihaću, službeno od posljedica gangrene, a ustvari od posljedica **pušbeka**.

13. 4. 2022.

Literatura

Boss, Pauline. 2000. *Ambiguous Loss. Learning to Live with Unresolved Grief*. Cambridge: Harvard University Press.

De León, Jason. 2015. *The Land of Open Graves. Living and Dying on the Migrant Trail*. Oakland: University of California Press.

Mirto, Giorgia, Simon Robins, Karina Horsti, Pamela J. Prickett, Deborah Ruiz Verduzco i Victor Toom. 2020. "Mourning Missing Migrants. Ambiguous Loss and the Grief Strangers". U *Border Deaths. Causes, Dynamics and Consequences of Migration-related Mortality*. Paolo Cuttitta i Tamara Last, ur. Amsterdam: Amsterdam University Press, 103-116.